

Esä taivan

Muusika **Mari Amor**

Tekst **Artur Adson**

Hea mudilaskoori dirigent!

Laulupidu "Iseoma" mudilaskooride avalauluna kõlab Artur Adsoni kirjutatud lapseuskne ja siiras palve, millele on muusika loonud Mari Amor.

Laulu sünniloo ja tõlke leiad mudilaskooride laulikust lk 13. Lugege koos lastega seda kindlasti. Arutlege ning võrrelge, milline oli autori palve ja milline oli koolitee 18. sajandi lõpus. Milline on see 21. sajandil?

TEKST

Teksti lugedes ja lauldes pööra tähelepanu, et fraas liiguks kuni pausini.

Pööra erilist tähelepanu sõnade õigele hääldusele:

latsil - taktid 10, 16, 42, 50

palljo - takt 32

patsi - takt 12

taivan, latsil, takan,

esä, rühkvä, nõnaksõ, poolõlõ, sõnaksõ, läävä, suurilõ, rohkõst, rohkõmb, vähämb

Kuulata helisalvestist, kus kuuled võru murde kõla.

Loe teksti avatud ja siira südamega.

HINGAMISED, PAUSID, FERMAAT

Laulu fraasid liiguvad pausini.

Võru murret iseloomustavad pisut katkendlik kõla ja pehmed kaashäälikuühendid.

Laulmisesse päris kõike üle tuua ei saa, kuid jälgime, et:

Sõna tii' nii järel toimub alati väike hääle katkestus, mis iseloomustabki hästi võru murraku katkendlikku kõla omapära. Muusikaline fraas kulgeb kindlasti tervikuna: „Esä taivan, tii'nii.

Dirigeerides võib katkestust näidata läbi imeväikese katkestuse ka käes.

NB! *Taktis 33 tii' ka sõna tii'järel katkestust ei ole.*

NB! *Taktid 16 - 18 veame kokku ühe hingamisega.*

Kerge hingamine on taktis 18 enne sõna näkku

Ole tähelepanelik:

- takt 11 "rühkvä" paus 3. löök
- takt 13 "nõnaksõ" paus 2. ja 3. löök
- takt 15 "sõnaksõ" paus 3. löök
- takt 33 ja 35 "satas" kerge „s“ 3. löögil

Laulus on kaks fermaati, kus tuleb eriti hoolsalt jälgida dirigenti. Need on taktid 1 ja 51.

Taktis 1 juhatada fermaadi 6 lööki minimaalse käe liikumisega välja, et kõigil osalejatel tekiks ühtse tempo tunnetus ja eeltakt liiguks sujuvalt tempos esimesse takti.

Taktis 51 tähendab fermaat ja koma hetkelist vaikust lauljatele ja orkestrile.

MELOODIA ja KAHEHÄÄLSUS

Laulu helge meloodia ootab lauljalt samasugust hoiakut.

Laul algab 3. astmega, millele eelneb saates 1. aste. Harjuta kindlasti, et alguse intonatsioon on unisoonis ja puhas. Pööra tähelepanu ka esimesele kvardi käigule, et see poleks laisk ja fraas liiguks edasi. Tõusvad käigud taktides 10 ja 14 laula kergelt, ilma pressimata.

Laulu mõlemad hääled võiksid kooris olla kõla-tasakaalus; selgesti tuleb välja tuua II hääle pide-sekundid.

TEMPO JA RÜTM

Laulus peab olema rahu ning samas säilima muusika voolavus. Laulikus märgitud alguse tempo 66 on tegelikult pisut liikuvam, (71-72) Väga oluline on terve laulu vältel säilitada helgus ja edasiliikuvus.

Kuna laulu algustempo on liikuvam siis on ka laulu lõpus- takt 52 eeltaktiga tempo pisut kiirem (66- 67)

NB! Eelviimases taktis 54 toimub kindlasti ritenuto, kus on hingamise komad sõnade taivan ja tii' järel.

Jälgi, et taktides 9 ja 31 ei toimuks tempo kiirenemisi.

Ole tähelepanelik:

- taktides 14 ja 47 on kahelöögilised trioolid
- taktis 17 - sõna läävä rütm ei mugavduks punkteeritud rütmiks
- taktides 33 ja 35 ära kiirusta sõnaga sa- tas, „s“ on 3. löögil.

DÜNAAMIKA

Laulu alguse *piano* ei tähenda tuhmi kõla, vaid südame hoiakut.

Forte tähendab kandvat kõla, kus suu ja süda on lahti.

Takti 44 alustame pigem *mf*.

Jälgi, et taktis 47 *diminuendos* tempo ei aeglustuks.

Loodan kogu südamest, Mari Amori poolt helikeelde pandud laulu lapseuskne palvesõnum jõuab iga väikese laulja ja suure kuulaja südamesse!

Rõõmsate kooslaulmisteni!

Lugupidamisega

Raili Kaibald